

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15026418	IES Terra de Soneira	Vimianzo	2022/2023

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Bacharelato	Historia do mundo contemporáneo	1º Bac.	4	140

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	5
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	8
4.1. Concrecións metodolóxicas	27
4.2. Materiais e recursos didácticos	29
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	29
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	30
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	31
6. Medidas de atención á diversidade	31
7.1. Concreción dos elementos transversais	31
7.2. Actividades complementarias	32
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	33
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	34
9. Outros apartados	34

1. Introducción

A materia proporcionalle ao alumnado unha visión útil e funcional da historia contemporánea, orientada a promover a observación, análise e interpretación da súa contorna real e a exercer unha cidadanía activa e implicada na vida social. O pensamento histórico, con estratexias e métodos que orientan o estudo do pasado, ponse ao servizo da comprensión do presente para afrontar así os retos que nos formula o século XXI. Porque é desde a observación do mundo actual de onde xorde a necesidade de dirixir a nosa mirada á historia, máis ou menos recente, para obter as claves, coas que entender e mellorar o mundo no que vivimos.

Os problemas e retos que nos formula a realidade globalizada que configura a nosa contorna son múltiples e ineludibles, e non é posible atendelos sen os recursos que nos ofrece a historia contemporánea, que desde hai algo máis de dous séculos trata de lle dar resposta a boa parte destes mesmos desafíos. A materia proporciona ao alumnado experiencias acumuladas polas xeracións que nos precederon, no que xunto aos grandes logros, tamén cabe atopar erros, fracasos e feitos dolorosos que é preciso afrontar para aprender a evitar situacións semellantes.

Doutra banda, a aproximación á metodoloxía histórica obriga ao alumnado ao uso rigoroso e crítico das fontes, á utilización precisa dos conceptos e a historiografía, e ao coñecemento das principais teorías e correntes académicas que foron desenvolvéndose no ámbito da historia e doutras ciencias sociais afíns. Así mesmo, a metodoloxía histórica promove o exercicio de procesos indutivos e de indagación relacionados con estratexias de utilización de documentos e probas, así como á procura e ao tratamento de información e fontes textuais, gráficas, audiovisuais, artísticas, literarias, hemerográficas e sonoras, accesibles en moitos casos grazas a plataformas dixitais.

O alumnado debe adquirir o exercicio do pensamento crítico, fundamentado e razoado, do mesmo xeito que a transferencia de información e do coñecemento elaborado, que ademais de supoñer o uso avanzado de medios dixitais implica tamén o desenvolvemento de estratexias comunicativas eficaces.

Trátanse na materia de Historia do Mundo Contemporáneo os temas e acontecementos fundamentais que marcaron o transcurso da historia contemporánea ata o mundo actual, así como os retos que é necesario afrontar no presente para encarar o século XXI.

Precisamente os retos do mundo actual incide na necesidade de ver a historia como un instrumento non só para a análise do presente, senón tamén para a adopción de compromisos ante os retos do século XXI.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Recoñecer os movementos, accións e transformacións históricas que contribuíron ao afianzamento da liberdade no mundo contemporáneo, a través do estudo comparado de casos e o uso correcto de termos e conceptos históricos, para valorar os logros que supoñen os sistemas democráticos como principal garantía para a convivencia e o exercicio dos dereitos fundamentais.	2		2		11	1-2-3	1	

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX2 - Tomar conciencia do grao de violencia, barbarie e destrución alcanzado polos conflitos da Idade Contemporánea, a través do emprego de fontes históricas fiables, a lectura de textos historiográficos e a elaboración de argumentos propios que preveñan a manipulación da información, para afrontar acontecementos traumáticos do noso pasado recente, evitar a repetición de feitos semellantes, recoñecer as vítimas e defender a aplicación do principio de xustiza universal.	1-5				11-31-40	1-2-3		
OBX3 - Identificar a desigualdade como un dos principais problemas das sociedades contemporáneas, recoñecendo as experiencias históricas de determinados colectivos, empregando a análise multicausal e valorando o papel transformador do suxeito na historia, para comprender como se formaron as actuais sociedades complexas, apreciar a riqueza da diversidade social, valorar os logros alcanzados e asumir os retos que formula a consecución de comunidades máis xustas e cohesionadas.	3		1	5	12-31-40	2-3		
OBX4 - Comprender a importancia das identidades colectivas na configuración social, política e cultural do mundo contemporáneo, utilizando o pensamento histórico, os seus conceptos e métodos, para analizar criticamente como se foron construíndo e conformando a través do tempo, elaborar argumentos propios cos que contribuír a un diálogo construtivo, respectar os sentimentos de pertenza e valorar a riqueza patrimonial e o legado histórico e cultural que produciron.	3-5				12-31	2-3		1-2
OBX5 - Identificar e recoñecer os principais retos do século XXI a través de procesos avanzados de procura, selección e tratamento da información, o contraste e a lectura crítica de fontes, para entender o fenómeno histórico da globalización, a súa repercusión no ámbito local e planetario e na vida cotiá das persoas, e mostrar a necesidade de adoptar compromisos ecosociais para afrontar os Obxectivos de Desenvolvemento Sostible.	3		5	1	20-40	3-4	1	
OBX6 - Valorar o significado histórico da idea de progreso e as súas repercusións sociais, ambientais e territoriais no mundo contemporáneo, a través do uso de métodos cuantitativos e da análise multifactorial do desenvolvemento económico, os ritmos de crecemento e a existencia de distintos modelos e sistemas, para tomar conciencia das relacións de subordinación e dependencia, e adoptar un compromiso activo coa sostibilidade, a defensa dos dereitos sociais e o acceso universal a recursos básicos.			4-5		20-50	3-4	1-2	

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX7 - Interpretar a función que desempeñaron o pensamento e as ideoloxías na transformación da realidade desde as orixes da Idade Contemporánea ata a actualidade, a través da aproximación á historiografía e aos debates sobre temas clave da historia, para valorar criticamente os distintos proxectos sociais, políticos e culturais xerados, as accións levadas a cabo e as experiencias vividas, desde a perspectiva ética contida na Declaración Universal dos Dereitos Humanos.	3-5			3	12-31-40	2-3		
OBX8 - Describir e analizar os cambios e permanencias que se produciron na sociedade contemporánea, os comportamentos demográficos, os modos de vida e o ciclo vital, prestando especial interese á situación da muller, aos roles de xénero e idade, aos mecanismos de control, dominio e submisión e á loita pola dignidade e contra a discriminación, realizando proxectos de investigación e aplicando o pensamento histórico para recoñecer o valor e importancia dos personaxes anónimos da historia.	5		3	2	12-31-40	2-3		

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	O Antigo Réxime	O Antigo Réxime é un período que afonda a súas raíces na Idade Moderna e se caracteriza pola monarquía absolutista, a sociedade estamental e unha economía de subsistencia. Durante o século XVIII a Ilustración sentará as bases ideolóxicas do fin do Antigo Réxime e marcará o inicio da Idade Contemporánea.	8	12	X		
2	As revolucións liberais e o nacionalismo	A Era das Revolucións (1773-1848) supón a consolidación dos principios da Ilustración como a liberdade, igualdade e propiedade. O corset da sociedade estamental e a monarquía absoluta deixará paso ao liberalismo e nacionalismo por medio de procesos revolucionarios de carácter violento como a Independencia de EEUU, a Revolución Francesa ou as Vagas Revolucionarias. Na segunda metade do XIX ambas ideoloxías madurarán ata consolidarse na construción do Estado Contemporáneo.	9	12	X		
3	A Revolución Industrial	O século XIX foi o período de maior desenvolvemento técnico e crecemento económico dende a Revolución Neolítica. A Revolución Industrial e os procesos de	8	12	X		

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
3	A Revolución Industrial	industrialización transformarán unha economía agraria e de subsistencia noutra mecanizada e estandariza. Inglaterra e a industria téxtil serán os motores dun cambio que marcará un antes e un despois para humanidade.	8	12	X		
4	A sociedade de Clases e o movemento obreiro	As transformacións políticas e económicas da Era das Revolucións traducíronse no albor dunha nova sociedade, libre, individualista, rexida polo mérito e capacidade de obter beneficios económicos. A burguesía e o proletariado serán os protagonistas da Sociedade de Clases. A loita pola igualdade e os dereitos sociais e laborais o seguinte paso no proceso democratizador. O movemento obreiro será a palanca de cambio.	8	12	X		
5	As grandes potencias e o imperialismo	O taboleiro xeopolítico da segunda metade do século XIX e inicios do XX xirará entono a loita pola hexemonía mundial entre as grandes potencias europeas. O expansionismo europeo por Asia e África levará a unha carreira polo conquista e colonización de novos territorios desatando rivalidades que adentrarán ao mundo nunha nova etapa da historia.	9	12		X	
6	A Gran Guerra	1914 foi a data que sinalou Eric Hobsband como o incio do século XX. Nunca antes o mundo occidental coñecera tal nivel de destrución e violencia. As loitas coloniais, as loitas nacionalista e as novas formas de guerra provocarán, en palabras de Julian Casanova, o enfrontamento de "Europa contra Europa".	8	11		X	
7	A Revolución Rusa e a URRS	Convertir un estado feudal na primeira experiencia comunista da historia foi un dos cambios máis impactantes que nos deixou o século XX. Unha nova forma de facer a política, unha nova forma de sociedade, unha nova economía planificada e dirixida polo Estado, foron a consecuencia de aquel "Outubro Vermello" no que Lenín, Troski e Stalin idearon unha nova forma de facer a revolución.	8	11		X	
8	A economía de entreguerras: dos Felices anos 20 a Gran Depresión.	Na súa obra "Unha investigación sobre a natureza e causa da riqueza das nacións" Adams Smith sinalou que o Estado non debería entorpecer a economía e que unha man invisible era quen de xestionar o mercado. A década de 1920 amosou os niveis de felicidade e abundancia que podía alcanzar o sistema capitalista. Na década dos 30 a economía mundial sufriu a maior crise económica conocida ata o momento.	8	11		X	

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
8	A economía de entreguerras: dos Felices anos 20 a Gran Depresión.	A época de entreguerra cuestionou principios do Liberalismo clásico e otorgará un novo protagonismo ao Estado.	8	11		X	
9	O ascenso dos totalitarismos: o fascismo italiano e a Alemaña Nazi	A crise do capitalismo de entreguerras, o nacionalismo exacerbado, o militarismo dominante tras a Gran Guerra foron o caldo de cultivo que fixo estoupar as débiles democracias do período de entreguerras, dando a luz a etapa de maior violencia do século XX. A eliminación da democracia nacida na Revolución Francese era o obxectivo de Hitler e Mussolini cando ascenderon ao poder. Todavía hoxe se debate se o fascismo foi un período da Historia que abrangue dende segunda metade dos anos 20 ata 1945 ou, pola contra, é unha ideoloxía que está en constante revisión e que permanece na sociedade actual.	8	11			X
10	A Segunda Guerra Mundial	A Segunda Guerra Mundial foi o cenit do violento século XX. O maior conflito da historia ten a súa orixe na loita antifascista e na defensa da democracia liberal. Entre 1939 e 1945 o mundo volveu a tinguirse de sangue. As consecuencias será outra vez os milleiros de mortos e a destrución, pero neste segundo episodio de violencia europea xurdiran novas formas de brutalización da sociedade: persecucións política, deportacións masivas, racismo, xenofobia, violacións dominan a etapa máis dura do Holocausto.	8	11			X
11	A Guerra Fría: un mundo bipolar.	Os acordos adoptados tras a Segunda Guerra Mundial tiveron moi pouco recorrecorrido despois de 1945. En menos dun lustro a loita antifascista foi esquecida, articulándose un mundo bipolar dominado por EEUU e a URSS. O capitalismo contra comunismo, a democracia liberal contra a democracia popular, a OTAN contra O pacto de Varsovia. Dous modelos económicos, dous modelos políticos, unha loita planetanaria pola hexemonía ata 1991.	8	11			X
12	O proceso de descolonización	Durante a segunda metade do XX un novo actor político xurde no contexto do mundo bipolar. A descolonización foi un paso máis no proceso democratizador da política mundial. En África e Asia, territorios ocupados e expoliados polas potencias Europeas dende o inicio da expansión colonial, aparecerán movementos sociais e políticos, nos que líderes como Al Nasser ou Mohamad Gandhi reivindicaban a fin da descolonización e a creación de Estados-Nacións homologables aos europeos.	5	7			X

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
13	O mundo cara o século XXI	A caída do muro de Berlín en 1989 foi denominada polo politólogo estadounidense Francis Fukuyama como a "fin da historia", sinalando que a etapa iniciada a finais do XVIII na Revolución Francesa remataba ca caída da URSS, o triunfo da democracia e o capitalismo global. Cinco anos despois ocorreu a Masacre de Sbreñica no contexto da Guerra dos Balcans; o 11 de setembro de 2001 dous avións chocan contra as Torres Xemelgas en Nova York; en 2008 a economía mundial volveu a colapsar; hoxe Rusia e Ucraña loitan pola fronteira leste de Europa... A Historia non remata nunca.	5	7			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	O Antigo Réxime	12

Cráterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Comprender os conceptos de revolución e cambio no mundo contemporáneo e os elementos e factores que os causan e condicionan, a través do estudo de casos significativos das revolucións burguesas e socialistas que ocorreron ao longo da historia contemporánea, así como dos movementos de acción e reacción que xeraron.	É capaz de realizar un exercicio escrito cun nivel suficiente demostrando o coñecemento das características políticas, económicas e sociais do Antigo Réxime	PE	80
CA1.1 - Identificar e recoñecer os logros que supoñen os actuais sistemas democráticos como o resultado non lineal no tempo dos movementos e accións que contribuíron ao afianzamento e articulación do principio de liberdade, a través da análise dos principais procesos históricos que se desenvolveron, a comprensión dos textos políticos e constitucionais fundamentais e o uso adecuado de termos e conceptos históricos.	Recoñece as diferenzas entre o liberalismo e absolutismo a través de documentos históricos.	TI	20
CA1.3 - Analizar criticamente como se foron construindo no tempo as identidades colectivas, empregando os conceptos e métodos do pensamento histórico, respectando a pluralidade e os sentimentos identitarios e valorando o legado histórico e cultural destas.	Identifica a situación do estamento non privilexiado durante o século XVIII e a importancia das ideas da Ilustración como causa da crise do Antigo Réxime		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4 - Abordar criticamente os principais temas clave da historia e da actualidade, a través da aproximación ás principais correntes historiográficas e aos usos que se fan da historia, valorando criticamente os principais proxectos sociais, políticos e culturais que tiveron lugar na historia contemporánea desde a perspectiva ética contida na Declaración Universal dos Dereitos Humanos.	E capaz de traballar con diferentes documentos e fontes históricas e de producir traballos de investigación histórica sobre a crise do Antigo Réxime .		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O traballo do historiador: fontes históricas, historiografía e narrativas do pasado. Argumentación histórica. Relevancia, causas e consecuencias, cambio e continuidade. Perspectiva histórica nas narrativas sobre o pasado. - A loita pola liberdade: cambio e revolución na época contemporánea: Revolución Francesa e revolucións europeas de 1830 e 1848. O uso da violencia e da protesta social nos séculos XIX e XX. Revolución e reacción. - A nova sociedade liberal: orixe e funcionamento dos sistemas parlamentarios.

UD	Título da UD	Duración
2	As revolucións liberais e o nacionalismo	12

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Comprender os conceptos de revolución e cambio no mundo contemporáneo e os elementos e factores que os causan e condicionan, a través do estudo de casos significativos das revolucións burguesas e socialistas que ocorreron ao longo da historia contemporánea, así como dos movementos de acción e reacción que xeraron.	É capaz de realizar un exercicio escrito cun nivel suficiente demostrando o coñecemento das revolucións liberais do século XIX e a construción do Estado-Nación contemporáneo.	PE	80
CA1.1 - Identificar e recoñecer os logros que supoñen os actuais sistemas democráticos como o resultado non lineal no tempo dos movementos e accións que contribuíron ao afianzamento e articulación do principio de liberdade, a través da análise dos principais procesos históricos que se desenvolveron, a comprensión dos textos políticos e constitucionais fundamentais e o uso adecuado de termos e conceptos históricos.	E capaz de traballar con diferentes documentos e fontes históricas e de producir traballos de investigación histórica sobre revolucións liberais do século XIX e a construción do Estado-Nación contemporáneo.		
CA1.3 - Analizar criticamente como se foron construindo no tempo as identidades colectivas, empregando os conceptos e métodos do pensamento histórico, respectando a pluralidade e os sentimentos identitarios e valorando o legado histórico e cultural destas.	Utiliza correctamente vocabulario histórico e conceptos para describir as características das revolucións liberais do século XIX e a construción do Estado-Nación contemporáneo.	TI	20

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.1 - Analizar os principais conflitos civís que se produciron na Idade Contemporánea, a través do emprego de textos historiográficos e a elaboración de xuízos argumentados, comprendendo a importancia da memoria histórica e do recoñecemento das vítimas, do principio de xustiza universal e do dereito á verdade, a reparación e a garantía de non repetición.	Utiliza fontes históricas e reconece as razóns que guiaron as actuacións dos protagonistas das revolucións liberais do século XIX e a construción do Estado-Nación contemporáneo producindo textos orais e escritos.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O traballo do historiador: fontes históricas, historiografía e narrativas do pasado. Argumentación histórica. Relevancia, causas e consecuencias, cambio e continuidade. Perspectiva histórica nas narrativas sobre o pasado. - A loita pola liberdade: cambio e revolución na época contemporánea: Revolución Francesa e revolucións europeas de 1830 e 1848. O uso da violencia e da protesta social nos séculos XIX e XX. Revolución e reacción. - A nova sociedade liberal: orixe e funcionamento dos sistemas parlamentarios. - O significado histórico e político dos nacionalismos no mundo contemporáneo, factor de conflito e enfrontamento entre pobos e estados: da servidume á cidadanía. Abolicionismo, dereitos civís e dereitos sociais na Idade Contemporánea. - Os conflitos fratricidas no mundo contemporáneo: pasados traumáticos e memoria colectiva. Recoñecemento, reparación e dignificación das vítimas da violencia.

UD	Título da UD	Duración
3	A Revolución Industrial	12

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.3 - Analizar criticamente como se foron construíndo no tempo as identidades colectivas, empregando os conceptos e métodos do pensamento histórico, respectando a pluralidade e os sentimentos identitarios e valorando o legado histórico e cultural destas.	É capaz de realizar un exercicio escrito cun nivel suficiente demostrando o coñecemento sobre a revolución industrial e os procesos de industrialización a en diferentes escalas temporais e territoriais.	PE	80
CA3.1 - Analizar as condicións de vida, o mundo do traballo e as relacións laborais e a súa conflitividade a través do estudo multidisciplinario dos movementos sociais, particularmente os relacionados co obrerismo, valorando o papel que representan a acción colectiva e do suxeito na historia para o recoñecemento dos dereitos sociais e o benestar colectivo.	É capaz de traballar con diferentes documentos e fontes históricas e de producir traballos de investigación histórica sobre as transformacións políticas e económicas que favoreceron a Revolución Industrial.	TI	20

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.4 - Valorar o significado histórico da idea de progreso e as súas múltiples consecuencias sociais, territoriais e ambientais, a través do tratamento de datos numéricos, a interpretación de gráficos e a comprensión multifactorial dos ritmos e ciclos de crecemento, argumentando a necesidade de adoptar comportamentos ecosociais que garantan a sostibilidade do planeta.	É capaz de analizar un gráficos sobre o mapas sobre o proceso de industrialización en diferentes escalas temporais e territorias.		
CA3.6 - Analizar os cambios e permanencias na historia, atendendo a procesos de máis longa duración, como os comportamentos demográficos, ciclos vitais e modos de vida na sociedade contemporánea, a través do achegamento ao pensamento histórico e a realización de proxectos de investigación, identificando os mecanismos de control, dominio e submisión, os roles de xénero e idade asignados, así como os escenarios de loita pola dignidade e contra a discriminación de diversos colectivos.	É capaz de analizar un grafico sobre a a transición demográfica, producindo textos orais e escritos reflexionando sobre a evolución de variables de natalidade, mortalidade e crecemento vexetativo.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Ritmos e modelos de crecemento económico no mundo: as relacións de dependencia. Ciclos e crises dos sistemas económicos contemporáneos. Factores do desenvolvemento económico e as súas implicacións sociais, políticas e ambientais: da revolución industrial á era postindustrial. - Evolución da poboación, ciclos demográficos e modos de vida. Cambios e permanencias nos ciclos vitais e na organización social do mundo contemporáneo. Grupos vulnerables e marxinados. O papel do suxeito colectivo na historia contemporánea. - O desenvolvemento tecnolóxico e dixital e os novos retos do futuro económico, social e laboral.

UD	Título da UD	Duración
4	A sociedade de Clases e o movemento obreiro	12

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.3 - Describir a evolución dos conceptos de igualdade e de cidadanía na historia contemporánea e as súas derivacións sociais e políticas, a través da análise multicausal dos principais sistemas políticos e sociais dos séculos XIX e XX, identificando as desigualdades e a concentración do poder en determinados grupos sociais.	Contesta a unha proba escrita cun nivel suficiente e satisfactorio sobre os novos movementos sociais: primeiras organizacións obreiras, consolidacións de partidos e sindicalismo.	PE	80

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Analizar criticamente como se foron construíndo no tempo as identidades colectivas, empregando os conceptos e métodos do pensamento histórico, respectando a pluralidade e os sentimentos identitarios e valorando o legado histórico e cultural destas.	E capaz de traballar con documentos históricos empregando conceptos e distintos métodos sobre a evolución das organizacións obreiras, as propostas revolucionarias e a súa consolidación	TI	20
CA1.4 - Abordar criticamente os principais temas clave da historia e da actualidade, a través da aproximación ás principais correntes historiográficas e aos usos que se fan da historia, valorando criticamente os principais proxectos sociais, políticos e culturais que tiveron lugar na historia contemporánea desde a perspectiva ética contida na Declaración Universal dos Dereitos Humanos.	E capaz de entender e valorar os novos movementos sociais, políticos e culturais como novos movementos sociais implicados na defensa dos dereitos sociais e producir textos orais ou escritos plasmando os seus argumentos.		
CA1.5 - Contrastar o papel relegado da muller na historia contemporánea, identificando e valorando a importancia das figuras individuais e colectivas como protagonistas anónimas da historia contemporánea, así como o papel dos movementos feministas no recoñecemento dos seus dereitos e no logro da igualdade efectiva de mulleres e homes, así como a corresponsabilidade no coidado das persoas.	Produce textos orais ou escritos describindo as condicións laborais femininas durante o proceso de industrialización.		
CA3.1 - Analizar as condicións de vida, o mundo do traballo e as relacións laborais e a súa conflictividade a través do estudo multidisciplinario dos movementos sociais, particularmente os relacionados co obrerismo, valorando o papel que representan a acción colectiva e do suxeito na historia para o recoñecemento dos dereitos sociais e o benestar colectivo.	Comprende as condicións laborais e de vida do proletariado e a súa implicación no nacemento do movemento obreiro.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O traballo do historiador: fontes históricas, historiografía e narrativas do pasado. Argumentación histórica. Relevancia, causas e consecuencias, cambio e continuidade. Perspectiva histórica nas narrativas sobre o pasado. - A loita pola liberdade: cambio e revolución na época contemporánea: Revolución Francesa e revolucións europeas de 1830 e 1848. O uso da violencia e da protesta social nos séculos XIX e XX. Revolución e reacción. - A nova sociedade liberal: orixe e funcionamento dos sistemas parlamentarios. - O significado histórico e político dos nacionalismos no mundo contemporáneo, factor de conflito e enfrontamento entre pobos e estados: da servidume á cidadanía. Abolicionismo, dereitos civís e dereitos sociais na Idade Contemporánea. - As utopías revolucionarias e os proxectos de transformación social: os movementos democráticos, republicanos e socialistas dos séculos XIX e XX. O papel dos exiliados políticos. - A evolución da situación da muller na sociedade contemporánea: mecanismos de dominación e submisión e cambios socioculturais. O movemento pola emancipación da muller e a loita pola igualdade: orixe e desenvolvemento dos movementos feministas. - Acción colectiva, movemento de masas e liderado político no século XX: nacemento e funcionamento dos réximes democráticos e totalitarios. Fascismo, nazismo, estalinismo e outros movementos autoritarios nos séculos XX e XXI. - Ritmos e modelos de crecemento económico no mundo: as relacións de dependencia. Ciclos e crises dos sistemas económicos contemporáneos. Factores do desenvolvemento económico e as súas implicacións sociais, políticas e ambientais: da revolución industrial á era postindustrial.

Contidos
- Niveis, condicións e modos de vida nas sociedades contemporáneas: grupos, clases sociais e desigualdade social. Clases medias e estado do benestar nas sociedades avanzadas.
- A evolución histórica da clase traballadora e das organizacións obreiras: experiencias e conflitos en defensa dos dereitos laborais e a mellora das condicións de vida.

UD	Título da UD	Duración
5	As grandes potencias e o imperialismo	12

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Identificar e recoñecer os logros que supoñen os actuais sistemas democráticos como o resultado non lineal no tempo dos movementos e accións que contribuíron ao afianzamento e articulación do principio de liberdade, a través da análise dos principais procesos históricos que se desenvolveron, a comprensión dos textos políticos e constitucionais fundamentais e o uso adecuado de termos e conceptos históricos.	Contesta a unha proba escrita cun nivel suficiente e satisfactorio sobre as causas, consecuencias e protagonistas do Imperialismo do século XIX	PE	80
CA1.2 - Comprender os conceptos de revolución e cambio no mundo contemporáneo e os elementos e factores que os causan e condicionan, a través do estudo de casos significativos das revolucións burguesas e socialistas que ocorreron ao longo da historia contemporánea, así como dos movementos de acción e reacción que xeraron.	Contesta a unha proba escrita cun nivel suficiente e satisfactorios identificando as características políticas, económicas e sociais dalgunha das grandes potencias do XIX.		
CA2.4 - Comprender a importancia das identidades colectivas na configuración social, política e cultural do mundo contemporáneo, identificando as súas múltiples valencias, mediante a análise crítica de textos históricos e historiográficos e de fontes de información actual, elaborando argumentos propios que contribúan a un diálogo construtivo respecto diso.	Produce textos escritos valorando críticamente as causas e consecuencias do colonialismo	TI	20
CA3.2 - Deducir a través do estudo crítico de noticias e datos estatísticos a evolución do estado social, identificando os logros e retrocesos experimentados e as medidas adoptadas polos diferentes estados contemporáneos, así como os límites e retos de futuro, desde unha perspectiva solidaria en favor dos colectivos máis vulnerables.	Produce un texto escrito cun nivel suficiente e satisfactorio comentando o mapa do reparto de África durante a Conferencia de Berlín de 1885		
CA4.4 - Xerar opinións argumentadas, debater e transferir ideas e coñecementos sobre a función que desempeñaron o pensamento e as ideoloxías na transformación da realidade, desde as orixes da Idade Contemporánea ata a actualidade, comprendendo e contextualizando os devanditos fenómenos a través do traballo sobre textos históricos e historiográficos e de fontes literarias, do cinema e outros documentos audiovisuais.	Produce textos orais ou escritos describindo, identificando e argumentando sobre o imperialismo do XIX:		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O traballo do historiador: fontes históricas, historiografía e narrativas do pasado. Argumentación histórica. Relevancia, causas e consecuencias, cambio e continuidade. Perspectiva histórica nas narrativas sobre o pasado. - A loita pola liberdade: cambio e revolución na época contemporánea: Revolución Francesa e revolucións europeas de 1830 e 1848. O uso da violencia e da protesta social nos séculos XIX e XX. Revolución e reacción. - Imperios e cuestión nacional: dos movementos de liberación á descolonización. - O significado histórico e político dos nacionalismos no mundo contemporáneo, factor de conflito e enfrontamento entre pobos e estados: da servidume á cidadanía. Abolicionismo, dereitos civís e dereitos sociais na Idade Contemporánea. - Militarización e carreira armamentística. Diplomacia da ameaza e da disuasión: acordos, alianzas e bloques. O mundo en guerra: as guerras mundiais e os grandes conflitos internacionais. A Guerra Civil española, a súa internacionalización e o exilio republicano español. O holocausto e outros xenocidios e crimes de lesa humanidade na historia contemporánea. - Valoración e respecto á diversidade social, étnica e cultural: tolerancia e intolerancia na historia do mundo contemporáneo. Defensa dos dereitos das minorías. - Os conflitos fratricidas no mundo contemporáneo: pasados traumáticos e memoria colectiva. Recoñecemento, reparación e dignificación das vítimas da violencia.

UD	Título da UD	Duración
6	A Gran Guerra	11

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4 - Abordar criticamente os principais temas clave da historia e da actualidade, a través da aproximación ás principais correntes historiográficas e aos usos que se fan da historia, valorando criticamente os principais proxectos sociais, políticos e culturais que tiveron lugar na historia contemporánea desde a perspectiva ética contida na Declaración Universal dos Dereitos Humanos.	Contesta a unha proba escrita cun nivel suficiente e satisfactorio sobre as causas, fases e protagonistas da Gran Guerra.	PE	80
CA2.1 - Entender o significado histórico das transicións políticas e dos procesos de democratización da Idade Contemporánea como fundamento e garantía para a convivencia e o exercicio dos dereitos fundamentais, valorando as implicacións que supoñen o exercicio da cidadanía activa e o respecto ao ordenamento constitucional, e xerando xuízos propios tanto con respecto ao cumprimento de aspiracións e expectativas como ás ameazas e riscos da vida en democracia.	Contesta a unha proba escrita cun nivel suficiente e satisfactorio sobre as consecuencias da Guerra, os Tratados de Paz e o papel da Sociedade de Nacións.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Tomar conciencia do grao de violencia, barbarie e destrución alcanzado polos conflitos ocorridos no mundo contemporáneo, así como das causas das conflagracións bélicas e das múltiples transformacións que se producen nos contendentes, a través do emprego de fontes históricas fiables e do uso de datos contrastados, valorando o impacto social e emocional que supón o uso da violencia e o papel das institucións internacionais que velan pola paz e a mediación.	Traballa con fontes históricas primarias e secundarias sobre a Gran Guerra é produce un texto escrito sobre relacionando as innovacións dos procesos industrializadores do XIX e o grado de vilenocia da Gran Guerra.	TI	20
CA2.4 - Comprender a importancia das identidades colectivas na configuración social, política e cultural do mundo contemporáneo, identificando as súas múltiples valencias, mediante a análise crítica de textos históricos e historiográficos e de fontes de información actual, elaborando argumentos propios que contribúan a un diálogo construtivo respecto diso.	Produce textos escritos valorando críticamente o desenvolvemento da Gran Guerra e os seus protagonistas.		
CA3.6 - Analizar os cambios e permanencias na historia, atendendo a procesos de máis longa duración, como os comportamentos demográficos, ciclos vitais e modos de vida na sociedade contemporánea, a través do achegamento ao pensamento histórico e a realización de proxectos de investigación, identificando os mecanismos de control, dominio e submisión, os roles de xénero e idade asignados, así como os escenarios de loita pola dignidade e contra a discriminación de diversos colectivos.	Produce textos orais ou escritos sintetizando, clasificando e localizando conceptos e procedementos fundamentais para a comprensión a Gran Guerra.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O traballo do historiador: fontes históricas, historiografía e narrativas do pasado. Argumentación histórica. Relevancia, causas e consecuencias, cambio e continuidade. Perspectiva histórica nas narrativas sobre o pasado. - Imperios e cuestión nacional: dos movementos de liberación á descolonización. - O significado histórico e político dos nacionalismos no mundo contemporáneo, factor de conflito e enfrontamento entre pobos e estados: da servidume á cidadanía. Abolicionismo, dereitos civís e dereitos sociais na Idade Contemporánea. - Militarización e carreira armamentística. Diplomacia da ameaza e da disuasión: acordos, alianzas e bloques. O mundo en guerra: as guerras mundiais e os grandes conflitos internacionais. A Guerra Civil española, a súa internacionalización e o exilio republicano español. O holocausto e outros xenocidios e crimes de lesa humanidade na historia contemporánea. - Acción colectiva, movemento de masas e liderado político no século XX: nacemento e funcionamento dos réximes democráticos e totalitarios. Fascismo, nazismo, estalinismo e outros movementos autoritarios nos séculos XX e XXI. - Organismos e institucións para a paz: da Sociedade de Nacións á Organización das Nacións Unidas. A inxerencia humanitaria e a xustiza universal. - Ritmos e modelos de crecemento económico no mundo: as relacións de dependencia. Ciclos e crises dos sistemas económicos contemporáneos. Factores do desenvolvemento económico e as súas implicacións sociais, políticas e ambientais: da revolución industrial á era postindustrial. - O desenvolvemento tecnolóxico e dixital e os novos retos do futuro económico, social e laboral.

Contidos
- Desenvolvemento económico e sostibilidade: da idea do progreso ilimitado do liberalismo clásico aos Obxectivos de Desenvolvemento Sostible.

UD	Título da UD	Duración
7	A Revolución Rusa e a URSS	11

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Comprender os conceptos de revolución e cambio no mundo contemporáneo e os elementos e factores que os causan e condicionan, a través do estudo de casos significativos das revolucións burguesas e socialistas que ocorreron ao longo da historia contemporánea, así como dos movementos de acción e reacción que xeraron.	Contesta a unha proba escrita cun nivel suficiente e satisfactorio sobre as causas, fases e protagonistas da Revolución Rusa	PE	80
CA2.1 - Entender o significado histórico das transicións políticas e dos procesos de democratización da Idade Contemporánea como fundamento e garantía para a convivencia e o exercicio dos dereitos fundamentais, valorando as implicacións que supoñen o exercicio da cidadanía activa e o respecto ao ordenamento constitucional, e xerando xuízos propios tanto con respecto ao cumprimento de aspiracións e expectativas como ás ameazas e riscos da vida en democracia.	Contesta a unha proba escrita cun nivel suficiente e satisfactorio sobre as características do Stalinismo e as consecuencias desta para o desenvolvemento da URSS		
CA2.3 - Describir a evolución dos conceptos de igualdade e de cidadanía na historia contemporánea e as súas derivacións sociais e políticas, a través da análise multicausal dos principais sistemas políticos e sociais dos séculos XIX e XX, identificando as desigualdades e a concentración do poder en determinados grupos sociais.	Produce textos orais ou escritos analizando as consecuencias das revolucións de Febreiro e Outubro de 1917.	TI	20
CA2.4 - Comprender a importancia das identidades colectivas na configuración social, política e cultural do mundo contemporáneo, identificando as súas múltiples valencias, mediante a análise crítica de textos históricos e historiográficos e de fontes de información actual, elaborando argumentos propios que contribúan a un diálogo construtivo respecto diso.	Produce textos escritos sintetizando as características económicas e sociais do novo réxime político instaurado na Revolución Rusa.		
CA3.2 - Deducir a través do estudo crítico de noticias e datos estatísticos a evolución do estado social, identificando os logros e retrocesos experimentados e as medidas adoptadas polos diferentes estados contemporáneos, así como os límites e retos de futuro, desde unha perspectiva solidaria en favor dos colectivos máis vulnerables.	Realiza unha composición histórica analizando fontes históricas fundamentais para coñecer a Revolución Rusa.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - As utopías revolucionarias e os proxectos de transformación social: os movementos democráticos, republicanos e socialistas dos séculos XIX e XX. O papel dos exiliados políticos. - Acción colectiva, movemento de masas e liderado político no século XX: nacemento e funcionamento dos réximes democráticos e totalitarios. Fascismo, nazismo, estalinismo e outros movementos autoritarios nos séculos XX e XXI. - Procesos de integración rexional no mundo. A construción da Unión Europea, situación presente e desafíos de futuro. Alianzas internacionais para o logro dos Obxectivos de Desenvolvemento Sostible. - A evolución histórica da clase traballadora e das organizacións obreiras: experiencias e conflitos en defensa dos dereitos laborais e a mellora das condicións de vida.

UD	Título da UD	Duración
8	A economía de entreguerras: dos Felices anos 20 a Gran Depresión.	11

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.4 - Valorar o significado histórico da idea de progreso e as súas múltiples consecuencias sociais, territoriais e ambientais, a través do tratamento de datos numéricos, a interpretación de gráficos e a comprensión multifactorial dos ritmos e ciclos de crecemento, argumentando a necesidade de adoptar comportamentos ecosociais que garantan a sostibilidade do planeta.	Contesta a unha proba escrita cun nivel suficiente e satisfactorio identificando as consecuencias económicas da Gran Guerra	PE	80
CA3.5 - Comparar os distintos sistemas económicos que se desenvolveron no mundo contemporáneo, a través da súa análise multidisciplinaria e das doutrinas e teorías das que derivan, identificando as relacións de subordinación e de dependencia e os conflitos que xeran, tanto no ámbito nacional como internacional, e xustificando a necesidade do acceso universal aos recursos básicos.	Contesta a unha proba escrita cun nivel suficiente e satisfactorio identificando as causas do Crack do 29 e sinalando a súa repercusión durante a Gran Depresión		
CA1.5 - Contrastar o papel relegado da muller na historia contemporánea, identificando e valorando a importancia das figuras individuais e colectivas como protagonistas anónimas da historia contemporánea, así como o papel dos movementos feministas no recoñecemento dos seus dereitos e no logro da igualdade efectiva de mulleres e homes, así como a corresponsabilidade no coidado das persoas.	Produce textos orais ou escritos reflexionando sobre o papel da muller anos 20 a través de fontes históricas.	TI	20
CA2.2 - Tomar conciencia do grao de violencia, barbarie e destrución alcanzado polos conflitos ocorridos no mundo contemporáneo, así como das causas das conflagracións bélicas e das múltiples transformacións que se producen nos contendentes, a través do emprego de fontes históricas fiables e do uso de datos contrastados, valorando o impacto social e emocional que supón o uso da violencia e o papel das institucións internacionais que velan pola paz e a mediación.	Produce textos orais ou escritos reflexionando sobre o papel do Estado na economía durante a Época de Entreguerras.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.4 - Comprender a importancia das identidades colectivas na configuración social, política e cultural do mundo contemporáneo, identificando as súas múltiples valencias, mediante a análise crítica de textos históricos e historiográficos e de fontes de información actual, elaborando argumentos propios que contribúan a un diálogo construtivo respecto diso.	Produce textos orais ou escritos comprendendo as características da sociedade de masas e o American Way of Live a través de fontes históricas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O traballo do historiador: fontes históricas, historiografía e narrativas do pasado. Argumentación histórica. Relevancia, causas e consecuencias, cambio e continuidade. Perspectiva histórica nas narrativas sobre o pasado. - A evolución da situación da muller na sociedade contemporánea: mecanismos de dominación e submisión e cambios socioculturais. O movemento pola emancipación da muller e a loita pola igualdade: orixe e desenvolvemento dos movementos feministas. - Transicións políticas e procesos de democratización nos séculos XX e XXI. A memoria democrática. - Movementos sociais en favor da igualdade de dereitos, do recoñecemento das minorías e contra a discriminación. - Ritmos e modelos de crecemento económico no mundo: as relacións de dependencia. Ciclos e crises dos sistemas económicos contemporáneos. Factores do desenvolvemento económico e as súas implicacións sociais, políticas e ambientais: da revolución industrial á era postindustrial. - Niveis, condicións e modos de vida nas sociedades contemporáneas: grupos, clases sociais e desigualdade social. Clases medias e estado do benestar nas sociedades avanzadas.

UD	Título da UD	Duración
9	O ascenso dos totalitarismos: o fascismo italiano e a Alemaña Nazi	11

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Identificar e recoñecer os logros que supoñen os actuais sistemas democráticos como o resultado non lineal no tempo dos movementos e accións que contribuíron ao afianzamento e articulación do principio de liberdade, a través da análise dos principais procesos históricos que se desenvolveron, a comprensión dos textos políticos e constitucionais fundamentais e o uso adecuado de termos e conceptos históricos.	Contesta a unha proba escrita cun nivel suficiente e satisfactorio identificando as causas e consecuencias do ascenso do fascismo italiano	PE	80

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Entender o significado histórico das transicións políticas e dos procesos de democratización da Idade Contemporánea como fundamento e garantía para a convivencia e o exercicio dos dereitos fundamentais, valorando as implicacións que supoñen o exercicio da cidadanía activa e o respecto ao ordenamento constitucional, e xerando xuízos propios tanto con respecto ao cumprimento de aspiracións e expectativas como ás ameazas e riscos da vida en democracia.	Contesta a unha proba escrita cun nivel suficiente e satisfactorio identificando as causas e consecuencias do ascenso do nazismo alemán		
CA2.2 - Tomar conciencia do grao de violencia, barbarie e destrución alcanzado polos conflitos ocorridos no mundo contemporáneo, así como das causas das conflagracións bélicas e das múltiples transformacións que se producen nos contendentes, a través do emprego de fontes históricas fiables e do uso de datos contrastados, valorando o impacto social e emocional que supón o uso da violencia e o papel das institucións internacionais que velan pola paz e a mediación.	Produce textos oráis ou escritos reflexionando sobre as causas do ascenso do fascismo		
CA3.3 - Analizar criticamente como se foron construíndo no tempo as identidades colectivas, empregando os conceptos e métodos do pensamento histórico, respectando a pluralidade e os sentimentos identitarios e valorando o legado histórico e cultural destas.	Analiza criticamente a través de fontes históricas escritas e audiovisuais as características do estado totalitario e produce textos orais e escritos.	TI	20
CA4.1 - Analizar os principais conflitos civís que se produciron na Idade Contemporánea, a través do emprego de textos historiográficos e a elaboración de xuízos argumentados, comprendendo a importancia da memoria histórica e do recoñecemento das vítimas, do principio de xustiza universal e do dereito á verdade, a reparación e a garantía de non repetición.	Realiza unha composición histórica sobre algún dos exemplos do ascenso do fascismo na Europa de entreguerras, sinalando as causas, fases, protagonistas e consecuencias.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O traballo do historiador: fontes históricas, historiografía e narrativas do pasado. Argumentación histórica. Relevancia, causas e consecuencias, cambio e continuidade. Perspectiva histórica nas narrativas sobre o pasado. - O significado histórico e político dos nacionalismos no mundo contemporáneo, factor de conflito e enfrontamento entre pobos e estados: da servidume á cidadanía. Abolicionismo, dereitos civís e dereitos sociais na Idade Contemporánea. - Conciencia e memoria democrática: coñecemento dos principios e normas constitucionais, exercicio dos valores cívicos e participación cidadá. Coñecemento e respecto aos principios e normas da Declaración Universal dos Dereitos Humanos. A memoria democrática no marco do dereito internacional humanitario: verdade, xustiza, reparación e garantía de non repetición. - Igualdade de xénero: situación da muller no mundo e actitudes fronte á discriminación e en favor da igualdade efectiva entre mulleres e homes. - Militarización e carreira armamentística. Diplomacia da ameaza e da disuasión: acordos, alianzas e bloques. O mundo en guerra: as guerras mundiais e os grandes conflitos internacionais. A Guerra Civil española, a súa internacionalización e o exilio republicano español. O holocausto e outros xenocidios e crimes de lesa humanidade na historia contemporánea.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Acción colectiva, movemento de masas e liderado político no século XX: nacemento e funcionamento dos réximes democráticos e totalitarios. Fascismo, nazismo, estalinismo e outros movementos autoritarios nos séculos XX e XXI. - Ritmos e modelos de crecemento económico no mundo: as relacións de dependencia. Ciclos e crises dos sistemas económicos contemporáneos. Factores do desenvolvemento económico e as súas implicacións sociais, políticas e ambientais: da revolución industrial á era postindustrial. - Os conflitos fratricidas no mundo contemporáneo: pasados traumáticos e memoria colectiva. Recoñecemento, reparación e dignificación das vítimas da violencia.

UD	Título da UD	Duración
10	A Segunda Guerra Mundial	11

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Comprender os conceptos de revolución e cambio no mundo contemporáneo e os elementos e factores que os causan e condicionan, a través do estudo de casos significativos das revolucións burguesas e socialistas que ocorreron ao longo da historia contemporánea, así como dos movementos de acción e reacción que xeraron.	Contesta a unha proba escrita cun nivel suficiente e satisfactorio identificando as causas, fases e protagonistas da Segunda Guerra Mundial tendo en conta a dimensión global do conflito.	PE	80
CA2.2 - Tomar conciencia do grao de violencia, barbarie e destrución alcanzado polos conflitos ocorridos no mundo contemporáneo, así como das causas das conflagracións bélicas e das múltiples transformacións que se producen nos contendentes, a través do emprego de fontes históricas fiables e do uso de datos contrastados, valorando o impacto social e emocional que supón o uso da violencia e o papel das institucións internacionais que velan pola paz e a mediación.	Contesta a unha proba escrita cun nivel suficiente e satisfactorio identificando as consecuencias da Segunda Guerra Mundial e como estas condicionaron a nova orde mundial durante a segunda metade do século XX.		
CA2.4 - Comprender a importancia das identidades colectivas na configuración social, política e cultural do mundo contemporáneo, identificando as súas múltiples valencias, mediante a análise crítica de textos históricos e historiográficos e de fontes de información actual, elaborando argumentos propios que contribúan a un diálogo construtivo respecto diso.	Realiza unha composición histórica analizando as fases da Segunda Guerra Mundial a través dun mapa histórico	TI	20
CA3.2 - Deducir a través do estudo crítico de noticias e datos estatísticos a evolución do estado social, identificando os logros e retrocesos experimentados e as medidas adoptadas polos diferentes estados contemporáneos, así como os límites e retos de futuro, desde unha perspectiva solidaria en favor dos colectivos máis vulnerables.	Produce textos oráis e escritos describindo as conferencias de Paz e o protagonismo da ONU na fin do conflito e reflexiona sobre o seu papel na xeopolítica actual.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.1 - Analizar os principais conflitos civís que se produciron na Idade Contemporánea, a través do emprego de textos historiográficos e a elaboración de xuízos argumentados, comprendendo a importancia da memoria histórica e do recoñecemento das vítimas, do principio de xustiza universal e do dereito á verdade, a reparación e a garantía de non repetición.	Produce textos oráis ou escritos reflexiona sobre o grado de violencia que supuxo o holocausto nazi utilizando diferentes fontes de información.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O traballo do historiador: fontes históricas, historiografía e narrativas do pasado. Argumentación histórica. Relevancia, causas e consecuencias, cambio e continuidade. Perspectiva histórica nas narrativas sobre o pasado. - Militarización e carreira armamentística. Diplomacia da ameaza e da disuasión: acordos, alianzas e bloques. O mundo en guerra: as guerras mundiais e os grandes conflitos internacionais. A Guerra Civil española, a súa internacionalización e o exilio republicano español. O holocausto e outros xenocidios e crimes de lesa humanidade na historia contemporánea. - Acción colectiva, movemento de masas e liderado político no século XX: nacemento e funcionamento dos réximes democráticos e totalitarios. Fascismo, nazismo, estalinismo e outros movementos autoritarios nos séculos XX e XXI. - Organismos e institucións para a paz: da Sociedade de Nacións á Organización das Nacións Unidas. A inxerencia humanitaria e a xustiza universal. - Éxodos masivos de poboación: migracións económicas, climáticas e políticas. O novo concepto de refuxiado. - Valoración e respecto á diversidade social, étnica e cultural: tolerancia e intolerancia na historia do mundo contemporáneo. Defensa dos dereitos das minorías. - Os conflitos fratricidas no mundo contemporáneo: pasados traumáticos e memoria colectiva. Recoñecemento, reparación e dignificación das vítimas da violencia.

UD	Título da UD	Duración
11	A Guerra Fría: un mundo bipolar.	11

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Entender o significado histórico das transicións políticas e dos procesos de democratización da Idade Contemporánea como fundamento e garantía para a convivencia e o exercicio dos dereitos fundamentais, valorando as implicacións que supoñen o exercicio da cidadanía activa e o respecto ao ordenamento constitucional, e xerando xuízos propios tanto con respecto ao cumprimento de aspiracións e expectativas como ás ameazas e riscos da vida en democracia.	Contesta a unha proba escrita cun nivel suficiente e satisfactorio identificando as características dalgún conflito da Guerra Fría.	PE	80

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.4 - Comprender a importancia das identidades colectivas na configuración social, política e cultural do mundo contemporáneo, identificando as súas múltiples valencias, mediante a análise crítica de textos históricos e historiográficos e de fontes de información actual, elaborando argumentos propios que contribúan a un diálogo construtivo respecto diso.	Contesta a unha proba escrita cun nivel suficiente e satisfactorio explicando as causas e consecuencias da fin da Guerra Fría		
CA3.5 - Comparar os distintos sistemas económicos que se desenvolveron no mundo contemporáneo, a través da súa análise multidisciplinaria e das doutrinas e teorías das que derivan, identificando as relacións de subordinación e de dependencia e os conflitos que xeran, tanto no ámbito nacional como internacional, e xustificando a necesidade do acceso universal aos recursos básicos.	Contesta a unha proba escrita cun nivel suficiente e satisfactorio identificando as características políticas, económicas e militar do bloque soviético e o bloque capitalista durante a guerra fría.		
CA1.1 - Identificar e recoñecer os logros que supoñen os actuais sistemas democráticos como o resultado non lineal no tempo dos movementos e accións que contribuíron ao afianzamento e articulación do principio de liberdade, a través da análise dos principais procesos históricos que se desenvolveron, a comprensión dos textos políticos e constitucionais fundamentais e o uso adecuado de termos e conceptos históricos.	Realiza unha composición histórica a través de fontes históricas identificando as características da xeopolítica do mundo bipolar durante a segunda metade do século XX		
CA3.4 - Valorar o significado histórico da idea de progreso e as súas múltiples consecuencias sociais, territoriais e ambientais, a través do tratamento de datos numéricos, a interpretación de gráficos e a comprensión multifactorial dos ritmos e ciclos de crecemento, argumentando a necesidade de adoptar comportamentos ecosociais que garantan a sostibilidade do planeta.	Produce textos orais ou escritos valorando o protagonismo do desenvolvemento tecnolóxico e a carreira espacial durante a Guerra Fría	TI	20
CA4.1 - Analizar os principais conflitos civís que se produciron na Idade Contemporánea, a través do emprego de textos historiográficos e a elaboración de xuízos argumentados, comprendendo a importancia da memoria histórica e do recoñecemento das vítimas, do principio de xustiza universal e do dereito á verdade, a reparación e a garantía de non repetición.	Investiga de forma individual ou grupal sobre algún dos conflitos que marcaron o desenvolvemento da Guerra Fría e expón as túas conclusións utilizando medios dixitais.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O traballo do historiador: fontes históricas, historiografía e narrativas do pasado. Argumentación histórica. Relevancia, causas e consecuencias, cambio e continuidade. Perspectiva histórica nas narrativas sobre o pasado. - Militarización e carreira armamentística. Diplomacia da ameaza e da disuasión: acordos, alianzas e bloques. O mundo en guerra: as guerras mundiais e os grandes conflitos internacionais. A Guerra Civil española, a súa internacionalización e o exilio republicano español. O holocausto e outros xenocidios e crimes de lesa humanidade na historia contemporánea. - Niveis, condicións e modos de vida nas sociedades contemporáneas: grupos, clases sociais e desigualdade social. Clases medias e estado do benestar nas sociedades avanzadas.

Contidos

- O desenvolvemento tecnolóxico e dixital e os novos retos do futuro económico, social e laboral.
- Os conflitos fratricidas no mundo contemporáneo: pasados traumáticos e memoria colectiva. Recoñecemento, reparación e dignificación das vítimas da violencia.
- O proceso de globalización no mundo contemporáneo e as súas implicacións na sociedade actual. Aglomeracións urbanas e desafíos no mundo rural.
- A nova orde mundial multipolar: choques e alianzas entre civilizacións.

UD	Título da UD	Duración
12	O proceso de descolonización	7

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Analizar criticamente como se foron construíndo no tempo as identidades colectivas, empregando os conceptos e métodos do pensamento histórico, respectando a pluralidade e os sentimentos identitarios e valorando o legado histórico e cultural destas.	Contesta a unha proba escrita cun nivel suficiente e satisfactorio identificando as fases e protagonistas dalgún dos procesos de descolonización do continente asiático.	PE	80
CA2.4 - Comprender a importancia das identidades colectivas na configuración social, política e cultural do mundo contemporáneo, identificando as súas múltiples valencias, mediante a análise crítica de textos históricos e historiográficos e de fontes de información actual, elaborando argumentos propios que contribúan a un diálogo construtivo respecto diso.	Contesta a unha proba escrita cun nivel suficiente e satisfactorio identificando as fases e protagonistas dalgún dos procesos de descolonización do continente africano.		
CA3.3 - Analizar criticamente como se foron construíndo no tempo as identidades colectivas, empregando os conceptos e métodos do pensamento histórico, respectando a pluralidade e os sentimentos identitarios e valorando o legado histórico e cultural destas.	Contesta a unha proba escrita cun nivel suficiente e satisfactorio identificando o protagonismo do Movemento dos Países Non aliñados na xeopolítica mundial durante a segunda metade do século XX		
CA3.6 - Analizar os cambios e permanencias na historia, atendendo a procesos de máis longa duración, como os comportamentos demográficos, ciclos vitais e modos de vida na sociedade contemporánea, a través do achegamento ao pensamento histórico e a realización de proxectos de investigación, identificando os mecanismos de control, dominio e submisión, os roles de xénero e idade asignados, así como os escenarios de loita pola dignidade e contra a discriminación de diversos colectivos.	Contesta a unha proba escrita cun nivel suficiente e satisfactorio describindo as causas xerais do proceso de descolonización		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.1 - Analizar os principais conflitos civís que se produciron na Idade Contemporánea, a través do emprego de textos historiográficos e a elaboración de xuízos argumentados, comprendendo a importancia da memoria histórica e do recoñecemento das vítimas, do principio de xustiza universal e do dereito á verdade, a reparación e a garantía de non repetición.	Realiza unha composición histórica analizando o conflito palestino-israelí utilizando fontes histórica.	TI	20
CA4.4 - Xerar opinións argumentadas, debater e transferir ideas e coñecementos sobre a función que desempeñaron o pensamento e as ideoloxías na transformación da realidade, desde as orixes da Idade Contemporánea ata a actualidade, comprendendo e contextualizando os devanditos fenómenos a través do traballo sobre textos históricos e historiográficos e de fontes literarias, do cinema e outros documentos audiovisuais.	Produce textos oráis e escritos valorando os condicionantes que marcaron o proceso de descolonización.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O traballo do historiador: fontes históricas, historiografía e narrativas do pasado. Argumentación histórica. Relevancia, causas e consecuencias, cambio e continuidade. Perspectiva histórica nas narrativas sobre o pasado. - Imperios e cuestión nacional: dos movementos de liberación á descolonización. - O significado histórico e político dos nacionalismos no mundo contemporáneo, factor de conflito e enfrontamento entre pobos e estados: da servidume á cidadanía. Abolicionismo, dereitos civís e dereitos sociais na Idade Contemporánea. - Militarización e carreira armamentística. Diplomacia da ameaza e da disuasión: acordos, alianzas e bloques. O mundo en guerra: as guerras mundiais e os grandes conflitos internacionais. A Guerra Civil española, a súa internacionalización e o exilio republicano español. O holocausto e outros xenocidios e crimes de lesa humanidade na historia contemporánea. - Acción colectiva, movemento de masas e liderado político no século XX: nacemento e funcionamento dos réximes democráticos e totalitarios. Fascismo, nazismo, estalinismo e outros movementos autoritarios nos séculos XX e XXI. - Procesos de integración rexional no mundo. A construción da Unión Europea, situación presente e desafíos de futuro. Alianzas internacionais para o logro dos Obxectivos de Desenvolvemento Sostible. - Identidade e sentimentos de pertenza: recoñecemento da diversidade identitaria, tolerancia e respecto ante as manifestacións ideolóxicas e culturais e recoñecemento e defensa da riqueza patrimonial. - Valoración e respecto á diversidade social, étnica e cultural: tolerancia e intolerancia na historia do mundo contemporáneo. Defensa dos dereitos das minorías. - Os conflitos fratricidas no mundo contemporáneo: pasados traumáticos e memoria colectiva. Recoñecemento, reparación e dignificación das vítimas da violencia. - O proceso de globalización no mundo contemporáneo e as súas implicacións na sociedade actual. Aglomeracións urbanas e desafíos no mundo rural. - Ameazas rexionais e planetarias: terrorismo, crime organizado, radicalismos, ciberameazas e armas de destrución masiva.

UD	Título da UD	Duración
13	O mundo cara o século XXI	7

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Identificar e recoñecer os logros que supoñen os actuais sistemas democráticos como o resultado non lineal no tempo dos movementos e accións que contribuíron ao afianzamento e articulación do principio de liberdade, a través da análise dos principais procesos históricos que se desenvolveron, a comprensión dos textos políticos e constitucionais fundamentais e o uso adecuado de termos e conceptos históricos.	Contesta a unha proba escrita cun nivel suficiente e satisfactorio identificando as fases do proceso de integración da Unión Europea.		
CA3.6 - Analizar os cambios e permanencias na historia, atendendo a procesos de máis longa duración, como os comportamentos demográficos, ciclos vitais e modos de vida na sociedade contemporánea, a través do achegamento ao pensamento histórico e a realización de proxectos de investigación, identificando os mecanismos de control, dominio e submisión, os roles de xénero e idade asignados, así como os escenarios de loita pola dignidade e contra a discriminación de diversos colectivos.	Contesta a unha proba escrita cun nivel suficiente e satisfactorio reflexionando sobre o protagonismo das potencias emerxentes na xeopolítica actual	PE	80
CA4.1 - Analizar os principais conflitos civís que se produciron na Idade Contemporánea, a través do emprego de textos historiográficos e a elaboración de xuízos argumentados, comprendendo a importancia da memoria histórica e do recoñecemento das vítimas, do principio de xustiza universal e do dereito á verdade, a reparación e a garantía de non repetición.	Contesta a unha proba escrita cun nivel suficiente e satisfactorio identificando as causas, fases e protagonistas dalgún dos procesos revolucionarios de América Latina dende a segunda metade do XX ata actualidade.		
CA4.2 - Analizar criticamente o fenómeno histórico da globalización e a súa repercusión no ámbito local e planetario, valéndose do manexo de distintas fontes de información e dunha adecuada selección, validación, contraste e tratamento destas, previndo a desinformación e considerando o emprendemento, a innovación e a aprendizaxe permanente como formas de afrontar os retos dunha contorna económica, social e cultural en constante cambio.	Contesta a unha proba escrita cun nivel suficiente e satisfactorio describindo as características da globalización e a súa implicación nun mundo multipolar		
CA2.4 - Comprender a importancia das identidades colectivas na configuración social, política e cultural do mundo contemporáneo, identificando as súas múltiples valencias, mediante a análise crítica de textos históricos e historiográficos e de fontes de información actual, elaborando argumentos propios que contribúan a un diálogo construtivo respecto diso.	Realiza unha composición históricas sobre a evolución do movemento feminista dende inicios do século XX a actualidade a través de diferentes fontes históricas	TI	20

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.4 - Valorar o significado histórico da idea de progreso e as súas múltiples consecuencias sociais, territoriais e ambientais, a través do tratamento de datos numéricos, a interpretación de gráficos e a comprensión multifactorial dos ritmos e ciclos de crecemento, argumentando a necesidade de adoptar comportamentos ecosociais que garantan a sostibilidade do planeta.	Produce textos oráis ou escritos reflexionando sobre o cambio climático e realiza proposta para mellorar para a túa contorna.		
CA4.3 - Identificar os principais retos do século XXI e a súa orixe histórica, a través da análise da interconexión entre diversos procesos políticos, económicos, sociais e culturais nun contexto global, argumentando a necesidade de adoptar comportamentos ecosocialmente responsables e orientados á sostibilidade do planeta, a defensa das institucións democráticas, a mellora do benestar colectivo e a solidariedade entre as xeracións presentes e futuras.	Reflexiona sobre as novas formas de Terrorismo e debate cos teus compañeiros/as sobre os límites do estado de dereito na actualidade.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Conciencia e memoria democrática: coñecemento dos principios e normas constitucionais, exercicio dos valores cívicos e participación cidadá. Coñecemento e respecto aos principios e normas da Declaración Universal dos Dereitos Humanos. A memoria democrática no marco do dereito internacional humanitario: verdade, xustiza, reparación e garantía de non repetición. - Igualdade de xénero: situación da muller no mundo e actitudes fronte á discriminación e en favor da igualdade efectiva entre mulleres e homes. - Conservación e difusión do patrimonio histórico: o valor patrimonial, social e cultural da memoria colectiva. Arquivos, museos e centros de divulgación e interpretación histórica. - Procesos de integración rexional no mundo. A construción da Unión Europea, situación presente e desafíos de futuro. Alianzas internacionais para o logro dos Obxectivos de Desenvolvemento Sostible. - Transicións políticas e procesos de democratización nos séculos XX e XXI. A memoria democrática. - Movementos sociais en favor da igualdade de dereitos, do recoñecemento das minorías e contra a discriminación. - Niveis, condicións e modos de vida nas sociedades contemporáneas: grupos, clases sociais e desigualdade social. Clases medias e estado do benestar nas sociedades avanzadas. - O desenvolvemento tecnolóxico e dixital e os novos retos do futuro económico, social e laboral. - Desenvolvemento económico e sostibilidade: da idea do progreso ilimitado do liberalismo clásico aos Obxectivos de Desenvolvemento Sostible. - Identidade e sentimentos de pertenza: recoñecemento da diversidade identitaria, tolerancia e respecto ante as manifestacións ideolóxicas e culturais e recoñecemento e defensa da riqueza patrimonial. - Valoración e respecto á diversidade social, étnica e cultural: tolerancia e intolerancia na historia do mundo contemporáneo. Defensa dos dereitos das minorías. - Os conflitos fratricidas no mundo contemporáneo: pasados traumáticos e memoria colectiva. Recoñecemento, reparación e dignificación das vítimas da violencia. - O proceso de globalización no mundo contemporáneo e as súas implicacións na sociedade actual. Aglomeracións urbanas e desafíos no mundo rural. - A nova orde mundial multipolar: choques e alianzas entre civilizacións.

Contidos

- Ameazas rexionais e planetarias: terrorismo, crime organizado, radicalismos, ciberameazas e armas de destrución masiva.
- A emerxencia climática e os seus desafíos no presente e no futuro.
- Crise das ideoloxías e "fin da historia": a era do escepticismo e dos novos populismos.
- Os retos das democracias actuais: corrupción, crise institucional e dos sistemas de partidos, tendencias autoritarias e movementos antisistema.
- Comportamento ecosocial: movementos en defensa do medio ambiente e ante a emerxencia climática. Compromiso cos Obxectivos de Desenvolvemento Sostible.
- Cidadanía ética dixital: respecto pola propiedade intelectual. Participación e exercicio da cidadanía global a través das tecnoloxías dixitais. Prevención e defensa ante a desinformación e a manipulación.
- Solidariedade e cooperación: os grandes desafíos que afectan o mundo e as condutas tendentes ao compromiso social, o asociacionismo e o voluntariado.

4.1. Concrecións metodolóxicas

4.1. PRINCIPIOS METODOLÓXICOS

Os principios metodolóxicos nos que se fundamenta a programación didáctica baséanse na «consideración da atención á diversidade e do acceso de todo o alumnado á educación común. Así mesmo, arbitrarán métodos que teñan en conta os diferentes ritmos de aprendizaxe, favorezan a capacidade de aprender por si mesmos e promovan a aprendizaxe en equipo».

A metodoloxía de traballo debe partir do aprendizaxe significativo. Coñecida a base da cal partimos, precisamos espertar o interese pola materia no alumnado. O principio de aplicabilidade dos contidos debe cimentar unha aprendizaxe de tipo competencial, onde o aprendido na clase apareza conectado ca realidade e, sobre todo, ca actualidade. Por exemplo botando man de fontes históricas e deseñando actividades que conecten con temas actuais ca materia.

A procura da autonomía do alumnado, onde o profesor, cada vez máis, debe fomentar que o alumno/a sexa capaz de construír os coñecementos por si mesmo posibilitando a toma de decisións. A través do ensaio e erro, o alumnado adquire competencias que son base do currículo como a competencia dixital (CD), competencia persoal, social e de aprender a aprender (CPSAA), competencias cidadá (CC) e o emprendedora (CE). O profesor debe actuar de guía, observado e corrixindo o proceso de ensino e aprendizaxe do alumnado. A nivel individual permitindo que o alumno resolva os problemas por si mesmo. A nivel de grupo favorecendo a liberdade a hora de escoller as temáticas, xerando entre compañeiros/as onde desenvolver a súa autonomía e a capacidade de colaboración e cooperación, aprendendo a respectar as diferentes opinións e fomentando a educación e valores.

Outra das claves da motivación é conseguir que o alumnado comprenda a relación entre as distintas materias do curso a través dunha aprendizaxe interdisciplinar na que se traballe de maneira conxunta con outras áreas de coñecemento.

4.2. MÉTODOS DIDÁCTICOS

Os principios didácticos expostos no apartado anterior son a base metodolóxica do traballo na aula. Entre os métodos que utilizaremos podemos encontrar:

Método expositivo: fundamentado na lección maxistral na que desenvolvemos unha serie de contidos na aula, parte importante das sesións ao longo do curso, pero sen esquecer a lección comunicativa onde baseada no feedback profesor - alumno/a.

Método demostrativo: considerando que o coñecemento debe xurdir desde a análise individual ou de grupo.

Metodoloxía por descubrimento: baseándose na autonomía do alumnado, o profesor ofrece recurso que deben ser traballados por eles mesmos, sen intermedicación do profesor para logo sacar conclusión que serán postas en común..

Metodoloxía interrogativa: baseada na relación directa entre alumno e profesor a través da pregunta - resposta, efectivo si o que queremos e avaliar a comprensión do alumnado.

Aprendizaxe cooperativo e colaborativo: todas as actividades que se fagan en parella ou en grupo deben partir da aprendizaxe cooperativa, que precisa de maior grado de estruturación por parte do profesor para a realización da mesma; e a aprendizaxe colaborativa, que aporta unha maior autonomía ao alumnado que decide como vai a traballar estruturando el mesmo a súas tráneas co resto dos compañeiros.

A aprendizaxe por proxectos: cando menos unha vez por trimestre, propoñeráse un proxecto de carácter grupal que será traballado no centro utilizando os recursos dispoñibles.

Aprendizaxe servizo: dentro dos proxectos que realizamos ao longo do curso, podemos outorgarlle un carácter social ao traballo. Os estudantes, como parte da sociedade, poden contribuír ao benestar da comunidade, por exemplo interactuando con outros espazos do centro educativo ou da barrio. Por exemplo expoñendo os seus proxectos para que o resto do IES poda participar dos resultados

Gamificación: a través desta metodoloxía pretendemos que o alumno aprenda e se divirta ao mesmo tempo,

4.3. TIPOS DE ACTIVIDADES

Cinco tipos de actividades en función da secuenciación das UD's e das necesidades de cada alumno/a:

Actividades introdutorias: teñen unha dobre función avaliativa e motivacional.

Actividades de desenvolvemento: son aquelas que propoñen novos contidos que deben fundamentar as unidades. A característica principal é que a súa complexidade debe ser crecente, partindo de conceptos básicos que logo deberán poñer en relación con acontecementos históricos en diferentes contextos espazo-temporais.

Actividades de síntese: repasar, recapitular e avaliar as tres funcións das actividades de síntese. Hai de diversos tipos: actividades que pretenden repasar contidos que se traballaron en outras unidades ou sesións; actividades que recapitulan o traballado nun mesmo día como peche de sesión; e actividades de avaliación que se fundamentan en criterios de avaliación e que pretenden avaliar o aprendizaxe do alumnado como unha pequena proba de coñecementos traballados na clase.

Actividades de atención a diversidade: atenden aos distintos ritmos de aprendizaxe. Hai de dous tipos: de reforzo, para o alumnado que non chega a cumprir cos estándares da materia e que precisa repasar contidos, e de ampliación, para o alumnado que consegue cumprir os estándares de aprendizaxe e que precisa ampliar coñecementos. Neste caso, utilizaremos actividades de motivación e ampliación, onde os contidos aparezan escalas máis precisas, por exemplo poñendo en relación acontecementos de carácter xeral co que ocorreu en Galicia ou na nosa localidade.

Actividades complementarias: viaxes, visitas ou charlas que se realizarán fora da aula co fin de complementar os contidos.

4.4. FORMAS DE AGRUPAMENTOS

Ao logo do curso realizaremos actividades de moi diversa índole, tal e como apuntamos no parágrafo anterior, para elo precisaremos agrupar ao alumnado de diferente modo en función do tipo actividade e as necesidades de cada sesión.

Individual: para aquelas aprendizaxes onde o que precisamos e valorar o progreso individual, como avaliación iniciais, actividades para realizar no caderno, exercicios de síntese, análise e interpretación de calquera tipo de material ou a propio proba escrita que sempre se fará de maneira individual.

Por parella: modalidade moi adecuada para traballar actitudes como o traballo en equipo, respecto pola diversidade de opinións e fomento do traballo colaborativo e cooperativo. Como no caso anterior poderase facer en parella desde as actividades de síntese, análise e interpretación de calquera tipo de material.

En grupo: agrupamentos naquelas actividades onde se pretenda desenvolver actitudes de traballo en grupo. Dita modalidade de agrupamento resulta eficiente en actividades de tipo de todo tipo de actividades (iniciais, desenvolvemento, síntese avaliación) ou proxectos. Propia tamén cando utilizamos metodoloxía de gamificación.

En gran grupo: nesta modalidade a clase debe actuar como un conxunto en debates na aula. Desde modo os alumnos deben desenvolver a capacidade de falar en público e respectando a quenda de palabra de cada compañeiro/a. O gran grupo debe actuar como unha asemblea onde cada alumno exprese a súa opinión.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Libro de texto
Caderno
Material funxible
Fontes históricas (textos escritos, imáxes, mapas...)
Material audiovisual

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

-Realización de probas e actividades individuais para comprobar os coñecementos sobre a materia e o nivel competencial. Cumpre unha dobre función, diagnosticar e motivar. Realizarase en diferentes momentos:

-Ao inicio do curso, para considerar o nivel competencial inicial do alumnado, e detectar posibles NEAE,.

-Ao inicio de cada unidade durante a primeira sesión para diagnosticar o nivel de coñecementos dos contidos da unidade.

- Procedementos de avaliación:

"Formulario de preavaliación KPSI"

"O termómetro da Historia"

"Chuvia de ideas"

"Demuestra o que sabes"

-Instrumentos de avaliación:

Rúbricas.

Listas de cotaxe.

Caderno do profesor.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	UD 9	UD 10
Peso UD/ Tipo Ins.	8	9	8	8	9	8	8	8	8	8
Proba escrita	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80
Táboa de indicadores	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20

Unidade didáctica	UD 11	UD 12	UD 13	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	8	5	5	100
Proba escrita	80	80	80	80
Táboa de indicadores	20	20	20	20

Criterios de cualificación:

-80% PARTE TEÓRICA: un exame ao final de cada unidade.

-20% PARTE PRÁCTICA:

5% Traballo diario na aula. (Observación na aula e caderno do profesor);

15% Traballo/proxecto individual ou grupal por unidade (Rúbricas e listas de cotaxe);

-A NOTA MEDIA DE CADA TRIMESTRE resultará da media aritmética da notas de cada unidade.

-A NOTA FINAL do curso resultará da media aritmética das notas dos tres trimestres.

-Unha vez realizadas a suma das partes teóricas e prácticas, aplicarase o redondeo tendo en conta que cando o decimal é superior a 5 o redondeo irá á alza e, pola contra, se é inferior, irá á baixa. A avaliación estará aprobada cando a cualificación sexa 5 ou superior.

- En calquera caso, o comportamento desleal na realización dun traballo ou dun exame (copiar, cambiar os folios do exame, recibir información por medios externos, ou calquera método desleal) será puntuado cun 0.

Criterios de recuperación:

-RECUPERACIÓN ORDINARIA: Unha proba por trimestre da parte teórica a volta do periodo de vacacións salvo na terceira avaliación. Abrirase un prazo para entrega de traballos/proxectos pendentes. A nota final será resultado da media aritmética das probas de recuperación e a parte práctica traballada durante o curso.

-RECUPERACIÓN EXTRAORDINARIA: Aquel alumnado que non acade unha nota de 5 deberá realizar unha proba final extraordinaria.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

-Ao inicio do curso entregarase un dossier con actividades correspondentes aos contidos mínimos da materia, establecendo unha data de entrega, corrección e devolución ao alumnado (20% parte práctica).

-Cada trimestre realizarase unha proba única (80% parte teórica), nunha data sinalada pola Xefatura de Estudos, na cal o alumnado examinarase dunha escolla das preguntas entregadas no dossier.

-A nota final será resultado da media aritmética das tres probas realizadas ao longo do curso.

-No caso de non acadar o aprobado, o alumnado suspenso disporá dunha proba de recuperación final.

-Os criterios de cualificación das partes práctica e teórica corresponderanse con 80% Teoría e 20% práctica.

6. Medidas de atención á diversidade

-As medidas de atención a diversidade propoñeranse unha vez realizada a avaliación inicial.

-Calquer medida adoptada, tanto significativa como non significativa, aplicarase seguindo os Protocolos facilitados pola Consellería de Educación e e baixo a coordinación do Departamento de X^a e H^a e o Departamento de Orientación do centro.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.1 - A comprensión lectora, expresión oral e escrita.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Fomentar a comunicación audiovisual, o uso das tecnoloxías da información e da comunicación.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Fomentar o espírito emprendedor	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.4 - A educación cívica, constitucional e en valores democráticos.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.5 - O respecto pola pluralidade e a educación para a paz.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.6 - O respecto pola igualdade e a diversidade sexual e de xénero.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.7 - O respecto pola memoria democrática	X	X	X	X	X	X	X	X

	UD 9	UD 10	UD 11	UD 12	UD 13
ET.1 - A comprensión lectora, expresión oral e escrita.	X	X	X	X	X
ET.2 - Fomentar a comunicación audiovisual, o uso das tecnoloxías da información e da comunicación.	X	X	X	X	X
ET.3 - Fomentar o espírito emprendedor	X	X	X	X	X
ET.4 - A educación cívica, constitucional e en valores democráticos.	X	X	X	X	X
ET.5 - O respecto pola pluralidade e a educación para a paz.	X	X	X	X	X
ET.6 - O respecto pola igualdade e a diversidade sexual e de xénero.	X	X	X	X	X
ET.7 - O respecto pola memoria democrática	X	X	X	X	X

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición
Excursións de interese didáctico	Saídas dunha xornada relacionadas cos contidos da materia
Excursións de interese didáctico: Saídas dunha xornada relacionadas cos contidos da materia	Saídas dunha xornada relacionadas cos contidos da materia
Asistencia a charlas	Asistencia en horario lectivo durante.

Observacións:

Todas as actividades complementarias axudan a potenciar a motivación, a comprensión e a aprendizaxe do alumnado así como a saír da rutina.

Permiten afondar nos contidos do currículo e comprobar a súa aplicación real .

A nivel persoal, facilitan a socialización do alumnado, desenvolver a súa creatividade e descubrir as súas habilidades fóra do ámbito escolar.

Agora ben, é preciso que estas sexan escollidas adecuadamente, sexan motivadoras e se adapten ao nivel de comprensión do alumnado.

Establécense tres fases para a preparación e desenvolvemento destas actividades:

-Unha primeira fase previa que consiste na preparación do alumnado. Nela dáselle información do tema e propóñense tarefas para desenvolver durante a actividade.

-Unha segunda fase ou fase central consistente na actividade propiamente dita durante a cal o alumnado deberá coller datos e información.

-Xa na aula unha terceira fase de feed-back para comprobar o resultado da experiencia.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Demostra coñecemento da materia
Planifica leccións, ensina e avalía
Avalía e xulga en función dos criterios da programación
Crea ambiente de aprendizaxe
Emprega variedade de recursos
Motiva ao alumnado
Ofrece oportunidades de recuperación
É ordenado nas explicacións
Explica con claridade
Resolve dúbidas
É innovador/a
Aplica criterios de avaliación coñecidos e claros
Revisa a realización das tarefas propostas
Valora o esforzo
Sabe dirixir a clases
Cumpriu co horario de clase
Valoración xeral da materia.
Os obxectivos didácticos están ben formulados.
A selección e temporalización dos contidos e actividades foi axustada
Os criterios de avaliación e cualificación foron claros.
Os contidos e actividades relacionáronse cos interese do alumnado.
As actividades foron variadas e motivadoras.
A temporalización foi adecuada.
Realizouse a avaliación inicial
Empregáronse diferentes instrumentos de avaliación.
Os criterios de cualificación foron axustados.

Descrición:

O profesorado debe someterse á avaliación do seu proceso de ensino e práctica docente.

En canto á práctica docente, esta realizarase por medio de enquisas e rúbricas que conteñen unha escala de valoración e que xiran entorno a "sabe", "sabe ser", "sabe facer que" e "sabe como facer", é dicir, sobre coñecementos, motivación, metodoloxía, avaliación, puntualidade e xestión da aula.

Este cuestionario en base á responder SI ou NON será proporcionado ao alumnado ao final de cada avaliación ou ao remate do curso para ser respondido de forma anónima. O balance dos resultados vai permitir reconsiderar determinadas actuacións e reformular a programación e a metodoloxía.

Igual de importante é avaliar o proceso do ensino para o cal dispónse dun cuestionario de autoavaliación cos indicadores de logro puntuables nunha escala de 1 a 10. O cuestionario versa sobre a programación (obxectivos, contidos e temporalización, criterios de avaliación e programación). Sobre o desenvolvemento da programación (contidos, actividades, distribución do tempo, recursos..) e sobre a avaliación (se houbo avaliación inicial, instrumentos axeitados, criterios de cualificación xustos...)

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

O profesorado realizará de xeito continuo o seguimento da programación atendendo á súa temporalización, criterios establecidos de avaliación, contidos a impartir, metodoloxía, etc....todo isto coa finalidade de ir axustando e incluso modificando aqueles aspectos didácticos que crea convenientes para que dita programación resulte máis real, aplicable e operativa.

Farase un seguimento da programación e da práctica docente a través da aplicación Proens e este realizarase por avaliación trimestral recolléndose datos sobre a temporalización, os axustes dos Criterios de Avaliación, os instrumentos de avaliación, a ponderación dos mesmos, etc.. Todos estes datos xunto cos referidos a contidos, metodoloxía, avaliación, etc., serán valorados indicando as posibles razóns das dificultades do desenvolvemento da programación (polo clima da aula, recursos, diversidade de alumnado, etc.) e toda esta información recollerase nas actas do departamento.

Para a avaliación do proceso de ensino, empregaranse os indicadores de logro recollidos na programación para ver se efectivamente se están cumprindo.

Finalmente, nas memorias de final de curso aparecerán recollidas as propostas de mellora se fosen necesarias para poñer en práctica nos cursos sucesivos procurando ir axustándoa ao máximo á realidade e á temporalidade.

9. Outros apartados